

Stefan Andersson
Miljöinspektör

Remiss avseende förslag till Lunds kommuns renhållningsordning 2022-2026

Förslag till beslut

Miljönämnden beslutar

att anta miljöförvaltningens tjänsteskrivelse som sitt eget yttrande över remissen.

Sammanfattning

Kommunkontoret har i remiss översänt ett förslag till ny renhållningsordning för Lunds kommun. Förslaget har tagits fram av renhållningsverket. Renhållningsordningen innehåller ett antal dokument varav de viktigaste är *Lunds kommuns avfallsplan - För en hållbar resurs-hantering och föreskrifter för avfallshantering*.

Avfallsplanen har som syfte att arbeta med att nå en hållbar resurs-hantering. Planen tar upp olika aspekter på avfall och behovet av att avfallsmängderna minskar, men också att det återvinns i högre grad. Även minskad nedskräpning är ett prioriterat mål i planen. Planen pekar också ut vilken förvaltning som är ansvarig för de olika aktiviteterna.

Föreskrifter för avfallshantering reglerar ansvaret för de olika parter och aktörer som har ett ansvar eller är berörda av avfallshanteringen i kommunen.

Miljöförvaltningen anser att det är positivt att avfallsplanen fokuserar på ett mindre antal målområden, detta kan bidra till ett ökat engagemang och bättre måluppfyllelse. Förvaltningen anser också att det är positivt med årlig uppföljning i samband med nämndernas årsanalyser. Sammanfattningsvis är förslaget till ny avfallsplan bra. Förvaltningen framför dock tveksamhet gällande miljönämndens medansvar för genomförandet av åtgärd 1.4. Åtgärden kan inte genomföras inom ramen för miljönämndens tillsynsansvar. Det bedöms inte rimligt att inhämta uppgifter från varje enskild verksamhetsutövare i kommunen och förvaltningen har inget verksamhetssystem som kan hantera den typen av uppgifter.

2022-01-20

Diarienummer

MN 2021/0127.5

Förvaltningen vill erinra om att tillsyn syftar till regelefterlevnad. Det ska således finnas skäl ur ett tillsynsperspektiv att ålägga en verksamhet att rapportera in uppgifter, en myndighet ska inte heller samla in uppgifter som inte behövs för tillsynen.

Vad gäller målområde tre anser miljöförvaltningen att det är positivt att nedskräpning lyfts fram som ett prioriterat målområde i avfallsplanen.

I förslaget till nya föreskrifter saknas en paragraf motsvarande paragraf 26 i de nuvarande föreskrifterna om avfallshantering. Paragrafen reglerar enskilda hushålls rätt att själv transportera bort grovavfall till återvinningscentral, och det kan få allvarliga konsekvenser om denna rätt upphör att gälla. Vidare saknar miljöförvaltningen en tabell eller motsvarande som redovisar bestämmelser om sortering, emballering och överlämning.

Till sist anser miljöförvaltningen också att arbetet med att säkra och ha kontroll på nedlagda deponier är angeläget och behöver fortsätta, särskilt mot bakgrund av det stora antalet nedlagda deponier som finns i kommunen, varav många är lokaliserade med risk att förorena grund- och ytvatten.

Miljöförvaltningen föreslår miljönämnden att besluta att anta miljöförvaltningens skrivelse som sin egen.

Underlag för beslutet

- Miljöförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-01-19
Remissyttrande över förslag till renhållningsordning 2022-2026, dnr MN 2021/0127.5
- Kommunkontorets remiss av förslag till Lunds kommuns renhållningsordning 2022-2026 med tillhörande bilagor

Ärendet

Bakgrund

Ett förslag till ny renhållningsordning för Lunds kommun har tagits fram av renhållningsverket. I enlighet med kommunens program för styrning har kommunkontoret remitterat ut förslaget för synpunkter.

Renhållningsordningen innehåller ett antal dokument varav de viktigaste är *Lunds kommuns avfallsplan - För en hållbar resurshantering* och *föreskrifter för avfallshantering*.

Avfallsplanen har som syfte att arbeta med att nå en hållbar resurshantering. Avfallsplanen tar upp olika aspekter på avfall och behovet av att avfallet dels minskar, men också att det återvinns i högre grad. Här finns indikatorer på den totala mängden hushållsavfall och mål

2022-01-20

Diarienummer

MN 2021/0127.5

som ska nås med hur mycket det ska minska. Avfallsplanen sätter även mål för att minska nedskräpning i Lunds kommun. Den visar också vilken förvaltning som är ansvarig för de olika aktiviteterna.

Föreskrifter för avfallshantering reglerar ansvaret för de olika parter och aktörer som har ett ansvar eller berörda av avfallshanteringen i kommunen. Det är t.ex. kommunen, fastighetsägare och Lundabor.

Remissvaren kommer att sammanställas och tas tillvara i den fortsatta processen innan renhållningsordningen kan antas av kommunfullmäktige under 2022.

I remissvaret ombeds berörda att ta upp följande frågor:

- Är målsättningarna i Avfallsplanen tillräckligt ambitiösa?
Om nej - vad tycker du saknas?
- Är förslaget lätt att ta till sig och förstå?
- Hur kan er organisation/du bidra i arbetet för att nå målen i Avfallsplanen?
- Hur kan kommunen arbeta för att involvera kommuninvånare, organisationer och företag i arbetet med att nå målen?
- Övriga synpunkter

Föredragning

Allmänt om remissen

Det är olyckligt att några av de utskickade underlagshandlingarna, framför allt avfallsplanen, inte genomgått en noggrann granskning innan de skickats ut på remiss. Dokumenten är svårlästa beroende på layoutmässiga brister, hoppande bilder och förskjutna texter som därtill förefaller oredigerade.

Process och planens förankring

Miljöförvaltningen tycker det är beklagligt att Lunds kommun (liksom Malmö stad och Burlövs kommun) i slutskedet valde att lämna den process som drivits gemensamt av SYSAV och ägar-kommunerna. Visserligen speglar Lunds kommuns avfallsplan till stor del de målsättningar och åtgärdsområden som är upptagna i SYSAVs Kretsloppsplan, [gemensam-kretsloppsplan 2021-2030 fra-navfalltillresurs.pdf \(kretsloppsplanen.se\)](#). Fördelen av det genomslag som ett gemensamt dokument kunnat få gentemot invånare och aktörer i regionen går dock förlorad. Gemensamma kampanjer och insatser, men även benchmarking, inom avfallsområdet ökar förutsättningarna att komma framåt i omställningen till en cirkulär ekonomi.

Samtidigt är det ett faktum att Lund länge legat i framkant gällande innovativ resurshantering i avfalls- och renhållningsfrågor. Lunds ledande roll i att kontinuerligt utveckla avfallshanteringen kan

2022-01-20

Diarienummer

MN 2021/0127.5

sporra andra, men arbetet får inte bromsas av mindre progressiva kommuner i regionen om vi ska nå visionen om ett hållbart Lund.

Renhållningsordningens olika deldokument

Remissen innehåller utöver förslag till avfallsplan och föreskrifter för avfallshantering även ett antal bilagor. Kanske beror det på omständigheter omnämnda ovan (layoutmässiga brister m.m.) men förvaltningen uppfattar dokumentens inbördes relation som något oklar. Som exempel kan nämnas att den framtagna miljökonsekvensbeskrivningen ger en god bild över den miljöpåverkan som avfall och avfallshantering kan innebära inom olika målområden, förvaltningen tycker dock att det är svårt att se hur dessa frågor omhändertas i renhållningsordningens olika måldokument för avfallsplaneringen.

Avfallplanen

Avfallsplanen definierar fyra tydliga mål som i huvudsak utgår från beslutade mål om avfall i Lunds program för ekologisk hållbar utveckling (LundaEko). Miljöförvaltningen anser att det är positivt att avfallsplanen fokuserar på ett mindre antal målområden, då detta kan bidra till ett ökat engagemang och bättre måluppfyllelse. Förvaltningen anser också att det är positivt med årlig uppföljning i samband med nämndernas årsanalyser.

Delområde 1 Minskning av avfall

I förslaget tilldelas miljönämnden ett ansvar för genomförandet av åtgärd 1.4 *Öka kunskapen om avfallsminimering för verksamheter och utreda möjligheterna till att börja mäta utomkommunala verksameters avfall för att skapa aktiviteter utifrån dessa resultat.*

Miljöförvaltningen anser att uppdraget inte kan genomföras inom ramen för miljönämndens tillsynsansvar. Miljönämndens tillsynsinsatser utgår från den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken och de uppdrag som centrala myndigheter ålägger kommunerna att genomföra. Under programperioden 2022-2024 har Naturvårdsverket fastställt följande fokusområden inom avfallsområdet:

- Masshantering
- Illegal avfallshantering
- Återvinning av avfall så att det upphör att vara avfall

Varje angivet fokusområde har effektmål, preciseringar och krav på uppföljning/återrapportering till centrala myndigheter.

Avfallsplanens åtgärd 1.4 är, såsom den är formulerad, tämligen ospecifik till sin omfattning. Det bedöms inte rimligt att inhämta uppgifter från varje enskild verksamhetsutövare i kommunen, förvaltningen har heller inget verksamhetssystem som kan hantera den typen av uppgifter. Förvaltningen vill också erinra om att tillsyn

2022-01-20

Diarienummer

MN 2021/0127.5

syftar till regelefterlevnad. Det ska således finnas skäl ur ett tillsynsperspektiv att ålägga en verksamhet att rapportera in uppgifter, en myndighet ska inte heller samla in uppgifter som inte behövs för tillsynen.

Om åtgärd 1.4 kvarstår med miljönämnden som delansvarig förutsätter detta att resurser för genomförandet tillförs nämnden och formuleringen av uppdraget måste tydliggöras att det rör sig om ett miljöstrategiskt arbete, inte i egenskap av tillsynsmyndighet.

Delområde 3 Nedskräpning

Miljöförvaltningen anser att det är positivt att nedskräpning lyfts fram som ett prioriterat målområde i avfallsplanen. Förvaltningen får tidvis in många klagomål på nedskräpning såväl i staden som ute i naturen. Det finns sedan gammalt ett kommunalt ansvar för frågan definieras genom lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, förvaltningen har dock inte uppfattat att frågan haft hög prioritet i kommunen tidigare.

På nationell nivå så har problemet uppmärksamats av Havs- och vattenmyndigheten (HaV) som oroas över nedskräpning av marina miljöer, bl.a. av mikroplatser men även pappmuggar och annat skräp, och att detta kan transporteras långväga med vinden eller via våra vattendrag. I [Marin strategi för Nordsjön och Östersjön \(havochvatten.se\)](https://www.havochvatten.se) anges följande:

Utöver fiskerelaterat skräp utgör skräp från allmänheten en stor källa till skräpet på stränder både i Västerhavet och i Östersjön. Inom detta område bedöms finnas omfattande lagstiftning för att adressera dessa källor. Exempelvis är nedskräpning inte tillåtet. Även lindrig nedskräpning, s.k. ringa nedskräpningsförseelse blir straffbart från och med 1 januari 2022. Kommunerna ansvarar för att återställa platser som skräpats ned.

Kommunerna ska även ta fram en avfallsplan för att förebygga och begränsa nedskräpning; ÅPH 23 i det första åtgärdsprogrammet för havsmiljön innebär att kommunerna vid revidering av sina avfallsplaner ska inkludera strategier för att minska tillförseln av marint skräp. Fortsatt avfallsförebyggande arbete med fokus på marint skräp, i linje med denna åtgärd är därför angeläget.

Det finns krav på kommunerna att årligen återrapportera genomförda åtgärder enligt bestämmelser i HaV:s åtgärdsprogram. Förvaltningen finner det därför positivt att avfallsplanen nu uppmärksammar problemet med nedskräpning och tydligt definierar ansvaret för frågekomplexet hos tekniska nämnden.

2022-01-20

Diarienummer

MN 2021/0127.5

Föreskrifter för avfallshantering

Miljöförvaltningen anser att det är positivt att förslaget till föreskrifter har ett pedagogiskt upplägg och ett lättläst språk som gör reglerna tillgängliga för allmänheten. Föreskrifterna hanterar i allt väsentligt de frågor som de enligt regelverket ska innehålla.

I ett antal paragrafer anges hänvisningar såsom § 0-0 eller §§ 0-30 eller motsvarande. Miljöförvaltningen förstår att detta beror på att det kan bli ändringar i dokumentet efter remisshanteringen.

Förvaltningen förutsätter att vid slutredigering kommer korrekta hänvisningar att infogas i föreskrifterna.

I de nu gällande föreskrifterna om avfallshantering finns en paragraf (§ 26) som anger att:

Enskilda hushåll får själva transportera bort grovavfall till återvinningscentral där det ska sorteras enligt de anvisningar som finns på platsen. Farligt avfall och eloch elektronikavfall ska enskilda hushåll transportera bort för avlämning vid återvinningscentraler, miljöstationer eller till de mottagare som kommunen anvisar. Inlämnat avfall ska vara paketerat så att det kan hanteras och lagras utan risker för personal och utrustning.

Motsvarande paragraf saknas i förslag till nya föreskrifter och förvaltningen saknar en motivering till varför denna paragraf plockats bort. Miljöförvaltningen vill varna för att det kan få allvarliga konsekvenser om rätten för enskilda hushåll att själva transportera bort grovavfall till återvinningscentral upphör att gälla.

Vidare saknar miljöförvaltningen en tabell eller motsvarande som redovisar *bestämmelser om sortering, emballering och överlämning*. En sådan sammanställning underlättar för invånare/abonnenter att veta var man skall lämna sitt avfall.

I sammanhanget vill förvaltningen även lyfta frågan om den s.k. TipTapp-domen (MÖD M 6891-20). Domstolen har avgjort en fråga som kortfattat innebär att kommunen faktiskt själv kan styra om de vill öppna upp för andra aktörer att transportera avfallet. Renhållningsverket och miljöförvaltningen har haft ett inledande möte där konsekvenserna av domen diskuterats. Förvaltningen förutsätter att denna dialog kan slutföras mellan tjänstepersoner på berörda förvaltningar innan slutlig utformning av föreskrifterna antas av kommunfullmäktige.

I 12 § bör tilläggas att miljöförvaltningen **ska** kontaktas vid installation eller ändring av små/enskilda avloppsanläggningar i enlighet med bestämmelser i miljöbalken.

I 27 § om dragvägars beskaffenhet anges att dragvägen ska ha belysning, och att detta gäller både vid tömning av kärl och när slang dras till små/enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar

2022-01-20

Diarienummer

MN 2021/0127.5

för matavfall. Miljöförvaltningens bedömning är att det inte är motiverat eller rimligt att kräva att dragvägen till små/enskilda avloppsanläggningar ska ha belysning.

Tabell 1 Olika begrepp som används i föreskrifterna, eller i anslutning till föreskrifterna. Miljöförvaltningen har inte hunnit processa tabellen internt och vill därför framföra önskemål om en dialog i frågan mellan tjänstepersoner på berörda förvaltningar.

Tabell 2 Sammanställning över undantag och vilken instans som prövar olika ärenden. Här anges att begäran om *Uppehåll i hämtning av avfall från fettavskiljare* ska ske genom ansökan till tillsyns-myndigheten. I § 64 anges att ansökan ska göras hos avfallsansvarig nämnd. Miljöförvaltningen anser att frågan i första hand bör avgöras av ledningsnätsägaren, VA SYD, och i andra hand av avfallsansvarig nämnd. Avgörande för att kunna fatta beslut i frågan är god kunskap om ledningsnätets beskaffenhet och tillgång till abonnentregister.

Nedlagda deponier

Miljöförvaltningen anser att arbetet med att säkra och ha kontroll på nedlagda deponier är angeläget och behöver fortsätta, särskilt mot bakgrund av det stora antalet nedlagda deponier som finns i kommunen, varav många är lokaliserade med risk att förorena grund- och ytvatten.

Problematiken har också uppmärksammats av kommunstyrelsen som gett kommunkontoret i uppdrag att i samråd med berörda förvaltningar utreda ansvarsfördelningen mellan renhållningsstyrelsen och tekniska nämnden vad gäller hantering av nedlagda deponier i Lunds kommun. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast 31 maj 2022.

Miljöförvaltningen föreslår miljönämnden att besluta att anta miljöförvaltningens skrivelse som sin egen.

Beredning

Ärendet har beretts av tjänstepersoner inom miljöförvaltningen.

Barnets bästa

Till remisshandlingarna har bifogats en barnkonsekvensanalys som ingående behandlar avfallsplanens målsättningar och konsekvenser ur ett barnrättsperspektiv (Bilaga 3). Miljöförvaltningen bedömer att denna handling uppfyller gängse kriterier inom området.

2022-01-20

Diarienummer

MN 2021/0127.5

Ekonomiska konsekvenser

Om åtgärd 1.4 kvarstår med formulering som i liggande förslag och med miljönämnden som delansvarig förutsätter detta att resurser för genomförandet tillförs nämnden.

I övrigt bedöms förslaget till renhållningsordning för Lunds kommun inte medföra några ekonomiska konsekvenser för miljönämnden.

Björn Berséus
Miljödirektör

Stefan Andersson
Miljöinspektör

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen